

9.12.2024 30. helluntain jälkeisen viikon maanantai

Päivän epistola

”Jos ensimmäinen liitto olisi ollut rikkumaton, ei sen sijalle olisi tarvittu toista. Mutta nyt Jumala moittii kansaansa: - Kuulkaa! Aika tulee, sanoo Herra, jolloin minä teen uuden liiton Israelin kansan ja Juudan kansan kanssa. Se ei ole samanlainen liitto kuin se, jonka tein heidän isiensä kanssa silloin, kun tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta. He eivät pysyneet minun liitossani, ja siksi en minäkään välittänyt heistä, sanoo Herra. Tämän liiton minä teen Israelin kansan kanssa näiden päivien jälkeen, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä, kirjoitan sen heidän sydämeensä. Minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani. Silloin ei kukaan enää opeta toista, veli ei opeta veljeään sanoen: ”Opi tuntemaan Herra.” Silloin he kaikki, pienimmästä suurimpaan, tuntevat minut. Minä annan anteeksi heidän rikkomuksensa enkä enää milloinkaan muista heidän syntejään. Puhuessaan uudesta liitosta Jumala osoittaa, että ensimmäinen liitto on vanhentunut. Ja se, mikä on vanhentunut ja aikansa elänyt, häviää pian.” (Hepr. 8: 7 – 13)

Tekstissä verrataan vanhaa ja uutta liittoa. Vanha liitto muodostui profeetta Mooseksen ollessa Siinain vuorella (2. Moos. 24). Kirjoittaja toteaa, että vanha liitto ei kyennyt antamaan voimaa toteuttamaan lakia. Näkemys on samankaltainen kuin Roomalaiskirjeessä (Room. 7: 11 – 24).

Hebrealaiskirjeen kirjoittaja lainaa profeetta Jeremiaa (Jer. 31: 31 – 34). ”Tämän liiton minä teen Israelin kansan kanssa” on edellisessä suomennoksessa ”Israelin heimo” ja sitä edeltävässä suomennoksessa ”Israelin huone”. Tämä vanhin käänös lienee lähimpänä kirjoittajan tarkoitusta, kyse on Israelin talosta tai huoneesta, jolla kirjoittaja tarkoittaa kristillistä yhteisöä.

”Minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansaani.” Tämä suhde ei perusta uutta liittoa, sillä se tämä suhde oli jo vanhassa liitossa (vrt. 5. Moos. 7: 6). Liitto on uusi, sillä se on jokaisen ihmisen sisällä vaikuttaen ihmisen olemassaoloon osana Jumalan kansaa ja ihmisen tietoisuuteen Jumalasta . Uuteen liittoon sisälty ajatus syntien anteeksisaamisesta.

Kirjoittaessaan ensimmäisen liiton vanhenemisestä ja häviämisestä, kirjoittaja lainaa profeetta Jeremiaa. Itse kirjoittaja tietää, että vanha liitto on jo hävinnyt (vrt. Hepr. 8: 6).

Päivän evankeliumi

”Fariseuksia tuli väittelemään Jeesuksen kanssa. He vaativat häneltä merkkiä taivaasta pannen näin hänet koetukselle. Jeesus huokasi syvään ja sanoi: ”Miksi tämä sukupolvi vaatii merkkiä? Totisesti: tälle sukupolvelle ei merkkiä anneta.” Ja hän jätti heidät, astui taas veneeseen ja lähti vastarannalle. Opetuslapset olivat unohtaneet varata leipää mukaansa. Heillä oli veneessä yksi ainoa leipä. Jeesus puhui heille vakavasti: ”Olkaa varuillanne. Varokaa fariseusten ja Herodeksen hapatetta.” Mutta he vain puhelivat keskenään siitä, ettei heillä ollut leipää. Jeesus huomasi sen ja sanoi: ”Miksi te puhutte siitä, ettei teillä ole leipää? Ettekö vielääkään ymmärrä, ettekö käsitä? Onko teidän sydämenne paatunut? Onhan teillä silmät, ettekö te näe? Onhan teillä korvat, ettekö kuule? Ja ettekö muista: kun jaoin ne viisi leipää viidellentuhannelle ihmiselle, kuinka monta korillista te keräsitte palasia?” ”Kaksitoista”, he vastasivat. ”Entä kun jaoin ne seitsemän leipää neljällehuhannelle? Kuinka monta koria te silloin keräsitte täyteen palasia?” He vastasivat: ”Seitsemän.” Jeesus sanoi heille: ”Ettekö te vielääkään käsitä?” (Mark. 8: 11 – 21)

Sama teksti löytyy Matteukselta (Matt. 16: 5 – 12). Fariseusten hapatteesta löytyy maininta myös Luukkaalta (Luuk. 12: 1).

Fariseusten tarkoitus oli saada Jeesus tekemään jotain sellaista, missä Hän epäonnistuisi. He pyysivät merkkiä taivaasta, siis Jumalalta. Yleensä Markus käyttää tällaisessa yhteydessä sanaa voimateko, nyt hän käyttää sanaa merkki. Tässä voi olla vihjaus messiaana esiintyneeseen Teudakseen, joka ensimmäisellä vuosisadalla ennen Kristusta väitti olevansa profeetta ja yritti tehdä vallankumouksen. Hän sanoi seuraajilleen voivansa jakaa Jordanin kahtia ylimenon helpottumiseksi (vrt. historioitsija Josephus: Juutalaisten muinaisajat). Jeesus ei anna tälle sukupolvelle merkkiä (Matteuksen mukaan ainoa annettava merkki on Joonan merkki, Matt. 12: 39; 16: 4).

Jeesuksen siirtyessä veneeseen alkaa tekstimme toinen osuus, jossa Hänen ”vastustajinaan” ovat opetuslapset. Opetuslapsilla on mukana yksi ainoa leipä. Opetuslapset puhuivat tästä maallisesta leivästä eivätkä ymmärtäneet Jeesuksen puhuvan taivaallisesta leivästä.

Jeesus varoittaa opetuslapsiaan ”fariseusten ja Herodeksen hapatteesta”. Tässä yhteydessä hapate on ymmärrettävä kielteiseksi asiaksi. Fariseusten hapate on heidän väärä opetuksensa. Herodeksen hapate viittaa siihen, että jotkut pitivät Herodes Antipasta messiaana ja opettivat tätä asiaa. Jeesus kysyy opetuslapsilta, eivätkö he näe tai kuule? Tällaista kielenkäyttöä Hän käytti puhuessaan ulkopuolisista, jotka eivät ymmärtäneet vertauksia. Nyt opetuslapset olivat ulkopuolisia väärinymmärryksensä takia. Kysymällä hieman aikaisemmin tapahtuneista ravitsemusihmeistä, Jeesus ohjaa heidät ymmärtämään, että Hän voi pitää huolta opetuslastensa ruumiillisista tarpeista.

”Ettekö vielä vielääkään ymmärrä?” johdattaa jo uuteen asiaan. Opetuslasten tulisi ymmärtää, kuka Jeesus on. Hänen matkansa kohti Jerusalemiä ja kärsimystä olisi kohta alkava. Silloin opetuslapsilta edellytetään paljon ymmärrystä, kun heidän Mestarinsa ristiinnaulitaan.